

УДК 352

Ю. А. Романовська,

к. е. н., доцент кафедри фінансів, Вінницький торговельно-економічний інститут Київського національного торговельно-економічного університету  
ORCID ID: 0000-0002-1099-0787

А. В. Курієнко,

студентка освітнього ступеня "магістр", Вінницький торговельно-економічний інститут Київського національного торговельно-економічного університету  
ORCID ID: 0000-0003-2726-3591

І. В. Коротчук,

студентка освітнього ступеня "магістр", Вінницький торговельно-економічний інститут Київського національного торговельно-економічного університету  
ORCID ID: 0000-0001-9629-061X

DOI: 10.32702/2306-6792.2020.8.100

## АНАЛІЗ СОЦІАЛЬНОЇ ПОЛІТИКИ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД

Yu. Romanovska,

PhD in Economics, Vinnytsia Institute of Trade and Economics of Kyiv National University of Trade and Economics

A. Kuriienko,

master student, Vinnytsia Institute of Trade and Economics of Kyiv National University of Trade and Economics

I. Korotchuk,

master student, Vinnytsia Institute of Trade and Economics of Kyiv National University of Trade and Economics

### ANALYSIS OF SOCIAL POLICY OF TERRITORIAL COMMUNITIES

Охарактеризовано децентралізацію повноважень у сфері соціального захисту та соціального забезпечення. Визначено основні сучасні підходи щодо формуванні та реалізації соціальної політики розвитку територіальних громад. Виділено основні завдання в ході реалізації соціальної політики в територіальній громаді. Визначено основні функції та діючу інфраструктуру соціального захисту в розрізі рівнів адміністративно-територіального устрою. Розглянуто власні повноваження об'єднаної територіальної громади у сфері соціального захист та соціального забезпечення. Проаналізовано соціальну політику Вінницької міської об'єднаної територіальної громади (ОТГ). Проаналізовано динаміку середньомісячної заробітної плати та середньомісячної заробітної плати Вінницької ОТГ. Продемонстровано рівень безробіття Вінницької ОТГ. Проаналізовано видатки на соціальний захист та соціальне забезпечення на прикладі ОТГ. Обґрунтовано, що основною метою аналізу соціальної політики об'єднаної територіальної громади є визначення напрямів стратегічного розвитку цієї громади.

The decentralization of powers in the field of social protection and social security is characterized. The basic modern approaches in forming and realization of social policy of development of territorial communities are defined. The main tasks during the implementation of social policy in the territorial community are highlighted. The basic functions and the existing social protection infrastructure in terms of levels of the administrative and territorial structure have been determined. The authority of the united territorial community in the field of social protection and social security has been considered. The dynamics of the average monthly wage in Vinnitsa is illustrated. The dynamics of the average monthly wage of Vinnitsa for the research period is shown. The dynamics of the unemployment rate in Vinnitsa is demonstrated. It is determined that the primary task is to optimize the social interests of the territorial community with regional social policy. They found that effective management of social policy requires an assessment of the capacity of the current system of state and regional government to solve the task of ensuring social security. It is proved that

justification of the vectors of socio-economic development of territorial communities should be based on the application of experience of successful implementation of such transformations in developed countries. It is determined that the provision of social security of territorial communities lies in the plane of realization of state social policy, the main subject of which is the state, which defines its general principles, goals, objectives and priorities. Expenditures on social protection and social security of the Vinnytsia territorial community are analyzed. It is determined that the main priority development of society should be the preservation of life and human health, and the right of the person to safety — one of the basic inalienable rights. Possible ways of improving the legal protection of social protection are outlined.

*Ключові слова: соціальна політика, територіальна громада, децентралізація, соціальна безпека, соціальна допомога, соціальний захист, соціальне забезпечення.*

*Key words: social policy, territorial community, decentralization, social security, social assistance, social protection, social security.*

### ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ У ЗАГАЛЬНОМУ ВИГЛЯДІ

Соціальна політика це цілеспрямована діяльність держави щодо розробки та реалізації питань, які безпосередньо стосуються людини, її становища в суспільстві; врахування особливостей різних верств населення та надання людині соціальних гарантій. Призначення соціальної політики полягає в покращенні здоров'я нації, забезпеченні відповідного доходу та соціальної підтримки в певних складних життєвих ситуаціях, створення для населення сприятливої соціальної атмосфери в суспільстві. Втілення в життя ефективної соціальної політики потребує об'єднання зусиль усіх гілок та рівнів публічної влади, а також широкої підтримки з боку громадянського суспільства. Соціальна політика є своєрідною системою, яка включає до свого складу закони, державні інститути, спеціальну інфраструктуру установ, інститути громадянського суспільства, людські та фінансові ресурси. Разом із функцією реалізації та захисту соціальних прав громадян, соціальна політика координує інтереси і потреби соціальних груп в економічній, соціальній та політичній сферах.

Соціальна політика, яка проводиться всіма суб'єктами влади, має орієнтуватися на певні цінності і очікування населення, що дозволить сформулювати комфортний простір для громадянського суспільства. Саме тому процес реформування місцевого самоврядування та територіальної організації влади в Україні зумовлюють нагальну потребу у встановленні чіткого механізму розподілу повноважень між органами місцевого самоврядування та органами виконавчої влади, виконання повноважень у сфері соціального захисту на різних рівнях адміністративно-територіального устрою за принципами субсидіарності та децентралізації. Децентралізація повноважень у сфері соціаль-

ного захисту та соціального забезпечення покликана сприяти наданню соціальної допомоги, послуг та пільг на засадах доступності, якості та ефективності. Враховуючи зазначене, актуалізується потреба в проведенні комплексного дослідження соціальної політики в умовах децентралізації влади, зокрема в об'єднаних територіальних громадах, як одного з важливих напрямів соціально-економічного розвитку України.

### АНАЛІЗ ОСТАННІХ ДОСЛІДЖЕНЬ І ПУБЛІКАЦІЙ

Питання щодо проблем в управлінні державною соціальною політикою піднімаються в наукових роботах вітчизняних авторів О. Білоруса, О. Власюка, З. Герасимчук, В. Гошовської, І. Гнібіденко, О. Іляш, Е. Лібанової, О. Новікової, проте їх наукові праці торкаються лише окремих аспектів і найчастіше мають загально-описовий характер щодо визначення орієнтирів дослідження понятійно-категорійного апарату. Що стосується соціальної політики територіальних громад, то фахівцями в цій сфері виступають О. Бобровська<sup>1</sup> І. Дробушем, М. Кравченко, А. Михненко, В. Онікієнком та О. Шibaєвою, які обґрунтовують лише окремі її елементи — питання соціальної безпеки та надання соціальних послуг.

### ВИДІЛЕННЯ НЕ ВИРІШЕНИХ РАНІШЕ ЧАСТИН ЗАГАЛЬНОЇ ПРОБЛЕМИ

У сучасних умовах розмежування владних повноважень соціальна політика України набуває істотних змін, тому виникає необхідність дослідження та оцінювання її через призму фінансово-бюджетних відносин. Аналіз соціальної політики є невід'ємною складовою досліджень соціально-економічного розвитку будь-якої країни, тому дослідження зазначеної проблеми є актуальним.

**МЕТА СТАТТІ**

Метою роботи є обґрунтування особливостей розвитку соціальної політики на рівні територіальних громад, аналіз соціальної політики на прикладі Вінницької міської об'єднаної територіальної громади.

**ВИКЛАД  
ОСНОВНОГО МАТЕРІАЛУ  
ДОСЛІДЖЕННЯ**

Державну соціальну політику потрібно розглядати як багаторівневу і багатофункціональну систему, яка зможе забезпечити не тільки соціальний, а й економічний розвиток країни шляхом активізації людського потенціалу та його оптимального використання [1, с. 207]. Дієвість соціальної політики на будь-якому рівні передусім залежить від достатності та ефективності використання фінансових ресурсів, що спрямовуються на реалізацію соціальних програм. Формування таких фінансових ресурсів здебільшого відбувається за рахунок держави та територіальних громад, але роль підприємств, громадських організацій, приватних фондів також не можна недооцінювати. У процесі розвитку системи місцевого самоврядування України підвищується роль територіальних громад в процесі реалізації соціальної політики, і як наслідок, створюються умови для соціальної безпеки.

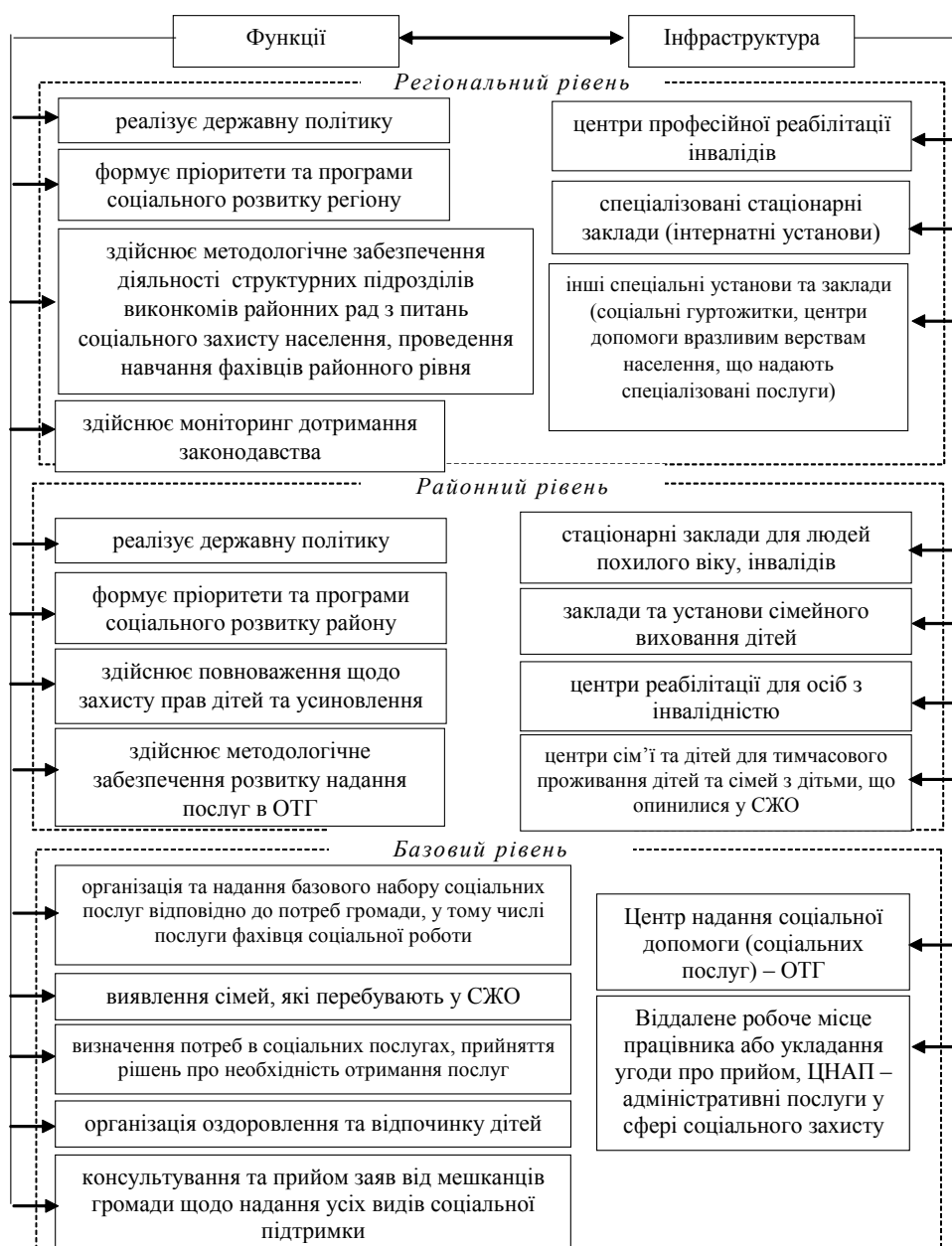
Формуючи політику соціального розвитку територіальних громад та моделюючи стратегію фінансового забезпечення соціального захисту громади, мають застосовуватися фінансові підходи щодо їхнього оцінювання. В сучасних умовах реформи місцевого самоврядування особливої уваги потребують питання секторної децентралізації. Децентралізація повноважень у сфері соціальної політики покликана сприяти наданню соціальних допомог, послуг та пільг на засадах доступності, якості та ефективності. Оскільки значна частина видатків на соціальний захист та соціальне забезпечення передається на місцевий рівень, питання, що потребують першочергового розв'язання полягають у налагодженні ефективних механізмів їх розподілу, виявленні неефективних видатків, що сприятиме залученню додаткового ресурсу для фінансування найбільш важливих завдань. Водночас обґрунтування регіональних особливостей фінансового забезпечення соціального захисту дозволить виявити причини, що зумовлюють і поглиблюють проблему бідності населення країни [2, с. 91].

Основним завданням в ході реалізації соціальної політики в територіальній громаді

має бути виявлення рівня невідповідності між потребами населення та діяльністю влади. Результатом має бути взаємодія владних структур, метою якої є вирішення ряду проблем, усунення зазначених протиріч шляхом розробки планів та програм, спрямованих на реалізацію інтересів визначених соціальних груп та територіальних громад, забезпечення поступової реалізації соціальних потреб конкретних соціальних суб'єктів, в даному контексті — такими соціальними суб'єктами є усі жителі відповідної території. Першочерговим завданням є оптимізація соціальних інтересів територіальної громади з регіональною соціальною політикою. Соціальна політика спрямована на реалізацію соціальних інтересів територіальних громад та її ефективність залежить насамперед від зацікавленості усіх рівнів влади у розв'язанні соціальних проблем, які не дозволяють територіальній громаді нормально функціонувати, а також від активізації спільної діяльності населення та влади щодо їх вирішення [3].

За таких умов самоврядна діяльність територіальних громад насамперед має забезпечувати стабільність та розвиток соціальних і економічних процесів. На створення цих умов і повинні спрямовуватись адміністративні зміни і механізми управління органів влади територіальних громад. Обґрунтування векторів соціально-економічного розвитку територіальних громад має спиратися на застосування досвіду успішної реалізації таких трансформацій у розвинених країнах. Забезпечення соціальної безпеки територіальних громад лежить у площині реалізації державної соціальної політики, основним суб'єктом реалізації якої є держава, що визначає її загальні принципи, цілі, завдання та пріоритети. Тому політика забезпечення соціальної безпеки територіальної громади — це цілеспрямована діяльність держави в соціальній сфері, яка переслідує, певні цілі, що співвіднесені з конкретними історичними і політичними обставинами, підкріплені необхідними організаційними зусиллями, фінансовими ресурсами і розраховані на певні соціальні результати. Ефективність реалізації такої політики обумовлюється рівнем добробуту, освіти, здоров'я населення, соціальною стабільністю, конструктивністю відносин між різними соціальними групами [1, с. 208].

В Україні визначено основні повноваження органів місцевого самоврядування базового рівня у сфері соціального захисту, що передбачають:



**Рис. 1. Функції та інфраструктура соціальної політики в розрізі рівнів адміністративно-територіального устрою**

Джерело: [4].

1) надання соціальної допомоги через територіальні центри — власні повноваження;

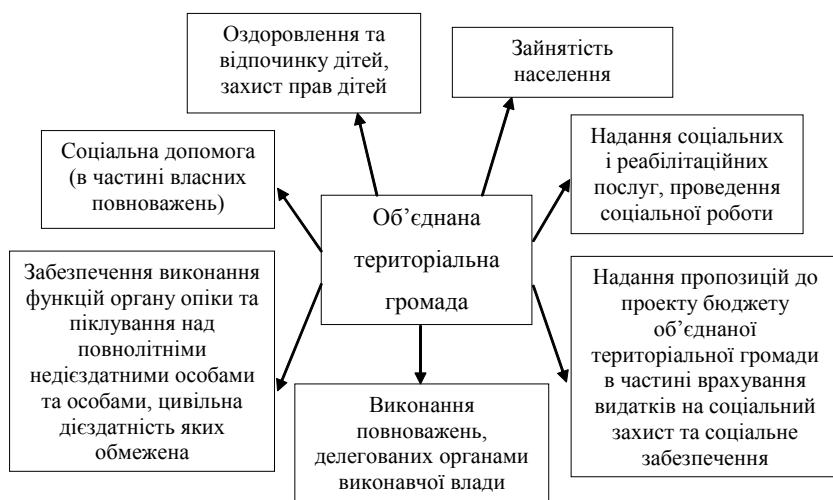
2) надання структурними підрозділами територіальних органів центральних органів виконавчої влади на базовому рівні послуг з соціального захисту населення (виплата пенсій, субсидій, компенсацій, забезпечення надання пільг) — делеговані повноваження

Реформування адміністративно-територіального устрою в Україні зумовлює необхідність визначення територіальної основи органів місцевого самоврядування та виконавчої влади в сфері соціального захисту. За матеріалами Міністерства соціальної по-

літики визначено основні функції та діючу інфраструктуру соціального захисту в розрізі рівнів адміністративно-територіального устрою (рис. 1).

Таким чином, велику роль в ефективному розвитку соціальної політики відіграє дослідження соціального захисту та соціального забезпечення, реалізація яких можлива за допомогою повноважень об'єднаної територіальної громади (рис. 2).

Таким чином, територіальні громади наділені значною кількістю повноважень, які впливають на розвиток соціальної політики певного територіального угруповування (рис. 2).



**Рис. 2. Власні повноваження об'єднаної територіальної громади у сфері соціального захист та соціального забезпечення**

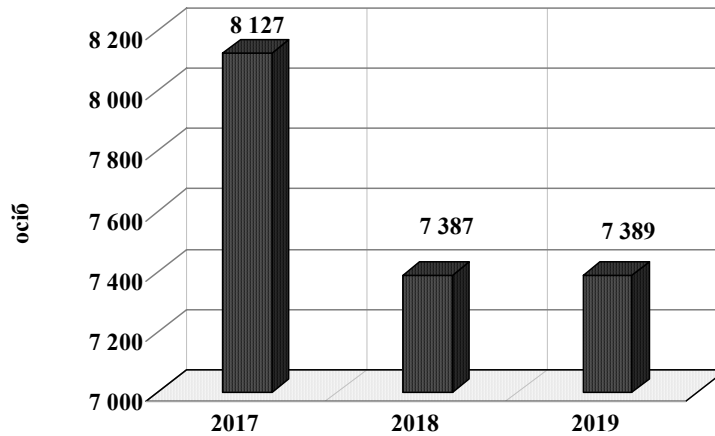
Джерело: [5].

Наведений розподіл повноважень та фінансових ресурсів в системі соціального захисту в умовах реформування місцевого самоврядування та територіальної організації влади вказує на складність та широке коло власних повноважень ОТГ (диференціація за

**Таблиця 1. Видатки на соціальний захист та соціальне забезпечення по Вінницькій міській об'єднаній територіальній громаді протягом 2017–2019 років, тис. грн**

№	Найменування показників	Рік:			Відхилення, %	
		2017	2018	2019		
1	Пільги ветеранам війни, особам, на яких поширюється чинність Закону України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту», ветеранам військової служби, ветеранам органів внутрішніх справ, громадянам, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи, багатодітним сім'ям	84481,5	115698,2	28190,7	36,9	-75,6
2	Житлові субсидії населенню	922495,2	496173,9	223920,4	-46,2	-54,8
3	Компенсаційні виплати на пільговий проїзд в автомобільному та електротранспорті загального користування, який працює в звичайному режимі руху, залізничному транспорті приміського сполучення окремим категоріям громадян міста Вінниці	18265,5	20399,0	23876,6	11,7	17,1
4	Допомога сім'ям з дітьми, малозабезпеченим сім'ям та тимчасова державна допомога дітям	306710,6	273783,7	267833,0	-10,7	-2,2
5	Допомога особам з інвалідністю, дітям з інвалідністю, особам, які не мають права на пенсію, непрацюючим особам, які досягли загального пенсійного віку, але не набули права на пенсійну виплату, допомога по догляду за особами з інвалідністю I чи II групи внаслідок психічного розладу	87131,2	115668,6	199867,5	32,7	72,8
6	Державна соціальна допомога на дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, у дитячих будинках сімейного типу та прийомних сім'ях	1226,5	965,7	1343,0	-21,3	39,1
7	Пільги на медичне обслуговування громадянам, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи	1097,5	1538,2	1793,0	40,2	16,5
8	Витрати на поховання учасників бойових дій та осіб з інвалідністю внаслідок війни	182,7	123,3	105,0	-32,5	-14,8
9	Компенсаційні виплати особам з інвалідністю на бензин, ремонт, техобслуговування автотранспорту та транспортне обслуговування	166,3	164,1	486,0	-1,3	196,1
10	Видатки на виконання міських програм	22863,6	26582,6	26598,3	16,2	0,06
11	Утримання територіального центру соціального обслуговування (надання соціальних послуг)	10860,2	12516,4	6544,9	15,2	-47,7
12	Соціальні програми у галузі сім'ї, жінок, молоді та дітей	12222,0	17187,7	13940,6	40,6	-18,9
13	Компенсаційні виплати за навчання учасників антитерористичної операції та їх дітей	731,7	944,5	972,4	29,08	2,95
	Разом	1468434,5	1081745,9	795471,4		

Джерело: побудовано за даними [9].



**Рис. 3. Динаміка кількості безробітного населення в м. Вінниці протягом 2017–2019 рр.**

Джерело: побудовано за даними [9].

різними напрямками, охоплення та розуміння специфіки життєдіяльності значної кількості соціальних груп в громаді), що не дозволяє об'єднаними територіальними громадами комплексно охопити усі питання соціального захисту [6, с. 108].

Сучасні підходи у формуванні та реалізації соціальної політики розвитку територіальних громад потребують соціальної відповідальності органів державної влади різного рівня та органів місцевого самоврядування, яка полягає у розробці та реалізації ефективної внутрішньої та зовнішньої регіональної соціально-економічної політики, її правової основи, яка має спрямовуватись на стабільне забезпечення високого рівня життя, соціального захисту та соціальної допомоги, мінімізацію соціальних ризиків та сприяння розвитку територіальних утворень різних рівнів в соціальному аспекті [7, с. 48].

Ефективне управління соціальною політикою вимагає досліджень, що торкаються соціальної безпеки та соціального забезпечення. Це передбачає аналіз соціальної політики на всіх щаблях її ієрархії, починаючи з міст та територіальних громад. Висновки, отримані з досліджень щодо оцінювання соціальної сфери надають змогу обґрунтувати чи вірно обрано вектор соціального розвитку як певного регіону, громади, так і країни загалом. Але через постійні процеси соціально-економічного реформування соціальні проблеми, які виникають на кожному етапі розвитку суспільства, потребують щоразу інших підходів до їх аналізу.

Важливим етапом в усвідомленні дослідження соціальної політики територіальної громади є оцінювання її через призму концепції сталого розвитку. Концепція сталого розвит-

ку, яка спочатку формувалася як модель економічного зростання при збереженні природних ресурсів та екологічної безпеки, поступово переросла в комплексну модель безпечного і стабільного існування суспільства, що включає різні чинники — екологічні, економічні і соціальні. Соціальний аспект концепції сталого розвитку передбачає збереження стабільності соціальних і культурних систем, скорочення кількості руйнівних конфліктів між людьми. Головним пріоритетним розвитком суспільства має стати збереження життя і здоров'я людини, а право особи на безпеку — одним із базових невідчужувальних прав [8, с. 16].

Ключову роль у дослідженні соціальної політики відіграє фінансування таких галузей соціальної сфери, як освіта, охорона здоров'я, соціальний захист і соціальне забезпечення. Тому аналіз видатків на реалізацію соціальної політики потребує пильної уваги. Проаналізуємо розвиток соціальної політики на прикладі Вінницької міської об'єднаної територіальної громади за допомогою динаміки таких показників:

- 1) видатки на соціальний захист та соціальне забезпечення;
- 2) рівень безробіття;
- 3) рівень середньої заробітної плати;
- 4) видатки на освіту та медицину.

Вінницька об'єднана територіальна громада була створена 29 листопада 2018 року, тому показники за попередні роки відносяться до м. Вінниці, що мають однаковий територіальний розмір.

У економічній літературі дається визначення видатків бюджету на соціальний захист населення як видатків, спрямованих на адресну підтримку малозабезпечених громадян, вста-



Рис. 4. Динаміка середньомісячної заробітної плати по Вінницькій міській об'єднаній територіальній громаді, грн

Джерело: побудовано за даними [9].

новлення певного рівня забезпечення прожиткового мінімуму для різних груп населення, соціальний захист осіб, що опинилися в екстремальних умовах (біженці, безпритульні тощо) [8, с. 15]. Видатки на соціальний захист і соціальне забезпечення передбачають фінансування таких програм, як соціальний захист пенсіонерів, соціальний захист сім'ї, дітей і молоді, соціальний захист на випадок непрацездатності, соціальний захист ветеранів війни та праці, соціальний захист інших категорій населення, допомога у вирішенні житлового питання, інша діяльність у сфері соціального захисту, соціальний захист безробітних, фундаментальні та прикладні дослідження і розробки у сфері соціального захисту тощо (табл. 1).

Показник житлових субсидій населенню у 2017 році був найвищим та становив 922495,2 тис. грн, а найменший спостерігається у 2019 році та становить 223920,4 тис. грн. Соціальні програми у галузі сім'ї, жінок, молоді та дітей також найбільший показник мали у 2019 році — 972,4 тис. грн, а найменший показник становить 731,7 тис. грн у 2017 році. Що стосується фінансування соціального захисту та соціального забезпечення Вінниці за останні три роки спостерігається зменшення загальної суми видатків на 26%. Проте більшість показників мали зростаючу динаміку. Разючі зміни спостерігаються в наданні житлових субсидій, оскільки щороку відбуваються зміни в системі надання субсидій населенню, то видатки зменшились на 75% що й займає суттєву

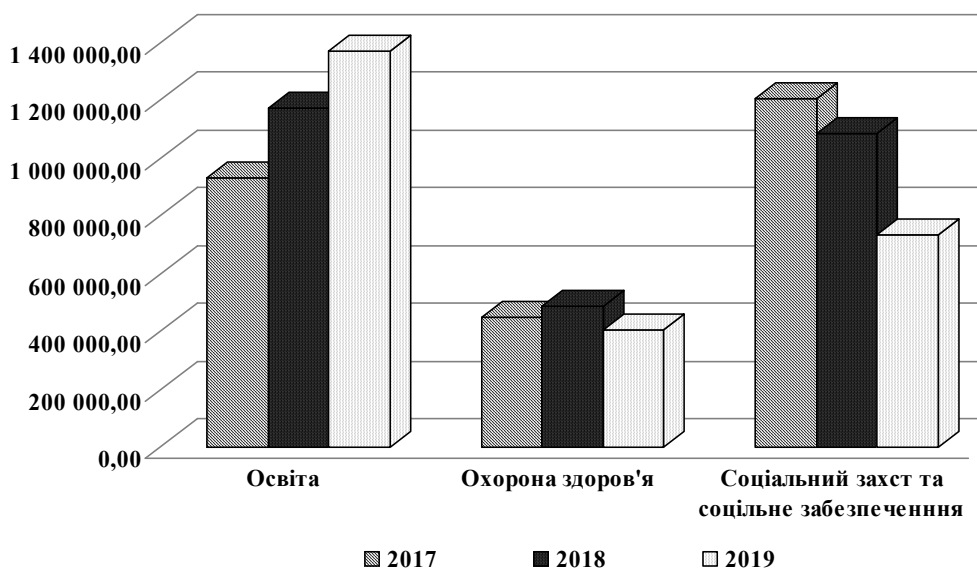


Рис. 5. Динаміка видатків на освіту, охорону здоров'я, соціальний захист та соціальне забезпечення по Вінницькій міській об'єднаній територіальній громаді, тис. грн

Джерело: побудовано за даними [9].

частку в загальній сумі соціального фінансування. Що стосується зменшення витрат які спрямовуються на надання пільг ветеранам війни, ветеранам військової служби, ветеранам органів внутрішніх справ, громадянам, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи, багатодітним сім'ям, то це спричинено тим, що у складі видатків на соціальний захист з'являються нові статті щодо цього показника і в такому випадку кошти спрямовуються на чітко визначені цілі.

Показник безробіття — це один з центральних показників для визначення соціально-економічного розвитку. Безробіття сприяє зростанню соціальної нестабільності та злиднів у суспільстві, поширенню чисельності соціально незахищених верств населення та інших негативних соціально-економічних явищ, що спричинені відсутністю необхідної кількості робочих місць в територіальній громаді. Динаміку рівня безробіття наведено на рисунку 3.

За даними Вінницького міського центру зайнятості в 2018 році було зареєстровано на 740 осіб менше ніж у 2017 році, що свідчить про активну діяльність центру зайнятості щодо працевлаштування осіб, які набули в звітному періоді статус безробітного. У 2019 році кількість населення, що звернулося по допомогу в центр зайнятості, становить на 2 особи більше попереднього року, така ситуація свідчить про меншу кількість вакансій від роботодавців порівняно з 2018 роком, які були представлені на ринку праці.

Заробітна плата являє собою один з головних показників рівня соціально-економічної політики країни, територіальної громади, міста. Незалежно від формулювання сутності заробітної плати, науковці вважають [10], що вона повинна відбивати існуючі в державі соціальні, економічні та виробничі відносини. Розмір заробітної плати визначає рівень матеріального добробуту громадян певного суспільства, наприклад, на рівні територіальної громади (рис. 4).

Середньомісячна заробітна плата у Вінницькій міській об'єднаній територіальній громаді протягом трьох років постійно зростала, на це вплинуло підняття мінімальної заробітної плати, інфляція та збільшення соціальних стандартів рівня життя (рис. 4).

Фінансування освіти і охорону здоров'я є стратегічними напрямками розвитку суспільства, тому аналіз видатків по цим розкриває соціальний напрям розвитку територіальної громади (рис. 5).

Видатки на освіту протягом аналізованих років мають зростаючий характер, видатки на охорону здоров'я в 2018 році збільшилися за рахунок реформування сфери охорони здоров'я, в 2019 році видатки зменшилися. Видатки на соціальну сферу щороку зменшувалися.

Таким чином, дослідивши динаміку розвитку соціальної політики Вінницької міської об'єднаної територіальної громади по окреслених показниках, можна стверджувати про окремі недоліки у сфері соціального забезпечення на рівні даної громади, які можна усунути за допомогою:

- подальший стратегічний розвиток програми соціального розвитку, яка прогнозує щорічне зростання видатків на соціальний захист та соціальне забезпечення;

- вдосконалення розподілу повноважень між органами місцевого самоврядування та органами виконавчої влади в сфері надання соціальних послуг з метою забезпечення їх високої якості;

- обґрунтування чіткого алгоритму фінансування в сфері соціального захисту та соціального забезпечення на рівні об'єднаних територіальних громад;

- розробка Дорожньої карти децентралізації у сфері соціальної безпеки на рівні міста тощо.

### ВИСНОВКИ ДОСЛІДЖЕННЯ

Таким чином, аналіз соціальної політики дозволяє отримати ґрунтовні висновки щодо соціального результату діяльності територіальних громад. Основною метою отриманих даних аналізу соціальної політики об'єднаної територіальної громади має бути визначення напрямів стратегічного розвитку, а саме скорочення бідності й нерівності, розширення залученості населення до створення ВВП, забезпечення рівних можливостей для реалізації людського потенціалу незалежно від соціально-економічних умов, статі, місця проживання та етнічних коренів.

Систематизація здійсненого аналізу на прикладі Вінницької міської об'єднаної територіальної громади дозволяє дійти висновку, що сучасний стан реалізації соціальної політики є не ідеальним, незважаючи на реформування соціальної політики сталого соціально-економічного розвитку України, та підвищення соціальних стандартів життя.

Таким чином, в основі реформування напрямів розвитку соціальної політики виступають такі компоненти, як вдосконалення правової регламентації соціальної політики, а також



ня чинного законодавства в галузі державного та регіонального соціального управління, забезпечення його зорієнтованості на забезпечення соціальної безпеки та соціального захисту.

Подальша наукова робота буде спрямована на дослідження проблематики наукової обґрунтованості соціальної безпеки об'єднаної територіальної громади та виокремлення системи показників для її оцінювання.

#### Література:

1. Помаза-Пономаренко А.А. Ефективність реалізації державної соціальної політики: методичні підходи до оцінювання та світова практика забезпечення. Актуальні проблеми державного управління. 2016. 2 (50). С. 206—211.

2. Дробуш І. Соціальна політика у територіальній громаді: актуальні питання реалізації в умовах формування соціальної державності. Історико-правовий часопис. 2015. № 1 (5). С. 90—94.

3. Кравченко М. Механізми децентралізації соціальних послуг в Україні. Науковий вісник "Демократичне врядування". 2014. № 14. URL: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/DeVr\\_2014\\_14\\_8](http://nbuv.gov.ua/UJRN/DeVr_2014_14_8) (дата звернення 03.04.2020).

4. Міністерство соціальної політики України. URL: <https://www.msp.gov.ua/> (дата звернення 01.04.2020).

5. Територіальний розвиток та регіональна політика в Україні: монографія / наук. ред. В.С. Кравців. Львів: НАН України. ДУ "Інститут регіональних досліджень імені М.І. Долишнього НАН України", 2016. С. 70—76.

6. Мещан І.В. Територіальна громада як суб'єкт соціального партнерства в управлінні закладами соціального обслуговування. Вісник НТУУ "КПІ". Політологія. Соціологія. Право. 2014. № 2 (22). С. 106—110.

7. Бобровська О.Ю., Жадан Є.В. Концептуальний підхід до створення системи соціальної безпеки територій як чинник успішного реформування місцевого самоврядування. Держава та регіон. 2015. № 2 (50). С. 46—50.

8. Бедринець М.Д., Вітюк Н.П. Оцінка бюджетного фінансування соціального захисту та соціального забезпечення в Україні. Збірник наукових праць Національного університету державної податкової служби України. 2015. № 1. С. 15—26.

9. Вінницька міська рада. URL: <https://www.vmr.gov.ua/> (дата звернення 20.03.2020).

10. Михайлова Ю.Г., Самоєнкова О.В. Аналіз динаміки середньої заробітної плати в

Україні. Статистика — інструмент соціально-економічних досліджень: збірник наукових студентських праць. 2017 рік. Вип. 3. Ч. I. URL: <http://dspace.oneu.edu.ua/jspui/bitstream/.PDF> (дата звернення 27.03.2020).

#### References:

1. Pomaza-Ponomarenko, A. L. (2016), "Effectiveness of state social policy implementation: methodological approaches to evaluation and world practice of provision", *Aktualni problemy derzhavnoho upravlinnia*, vol.2 (50), pp. 206—211.

2. Drobush, I. (2015), "Social Policy in the Territorial Community: Topical Issues of Implementation in the Formation of Social Statehood", *Istoryko-pravovyi chasopys*, vol.1(5), pp. 90—94.

3. Kravchenko, M. (2014), "Mechanisms of decentralization of social services in Ukraine", *Demokratychnе vriaduvannia*, vol. 14, available at: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/DeVr\\_2014\\_14\\_8](http://nbuv.gov.ua/UJRN/DeVr_2014_14_8) (Accessed 3 April 2020).

4. Ministry of Social Policy of Ukraine (2020), available at: <https://www.msp.gov.ua/> (Accessed 1 April 2020).

5. Kravtsiv, V.S. (2016), *Terytorialnyi rozvytok ta rehionalna polityka v Ukraini* [Territorial development and regional policy in Ukraine], NAN Ukrainy. DU "Instytut rehionalnykh doslidzhen imeni M.I. Dolishnoho NAN Ukrainy", Lviv, Ukraine, pp. 70—76.

6. Meshchan, I. V. (2014), "Territorial community as a subject of social partnership in the management of social services", *Visnyk NTUU "KPI". Politolohiia. Sotsiolohiia. Pravo*, vol. 2 (22), pp. 106—110.

7. Bobrovska, O. Yu. and Zhadan, Ye. V. (2015), "Conceptual approach to creating a social security system of territories as a factor of successful reform of local self-government", *Derzhava ta rehion*, vol. 2 (50), pp. 46—50.

8. Bedrynets, M. D. and Vitiuk, N. P. (2015), "Estimation of budget financing of social protection and social security in Ukraine", *Zbirnyk naukovykh prats Natsionalnoho universytetu derzhavnoi podatkovoi sluzhby Ukrainy*, vol. 1, pp. 15—26.

9. Vinnytsia City Council (2020), available at: <https://www.vmr.gov.ua/> (Accessed 20 March 2020).

10. Mykhailova, Yu. H. and Samotoienkova, O. V. (2017), "Analysis of the dynamics of the average wage in Ukraine", *Statystyka — instrument sotsialno-ekonomichnykh doslidzhen: zbirnyk naukovykh studentskykh prats*, vol. 3 (I), available at: <http://dspace.oneu.edu.ua/jspui/bitstream/.PDF> (Accessed 27 March 2020).

*Стаття надійшла до редакції 16.04.2020 р.*